

Forandringer i foreningsorganiseret idræt – med fokus på tennis

Oplæg på dialog/evalueringsmøde i FTU

v. Karsten Østerlund

Ph.d. stipendiat

Center for Forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund (CISC)

Syddansk Universitet

Tendenser i danskernes idrætsvaner

1. **Flere idrætsaktive** (fra 56 pct. i 2007 til 64 pct. i 2011)
2. **Stabil andel i foreningsidrætten** (41 pct. i 2007 og 2011)
3. Foreningsidrætten **taber ”markedsandele”** til kommerciel og selvorganiseret idræt (over en længere periode)
4. Voksne mere aktive i **motionsprægede aktiviteter** (løb, vandreture, fitness, aerobic, svømning, etc.)

=> Idrætsvanerne afspejler en generel samfundsudvikling: Øget fokus på sundhed (motion som vej til sundhed), travlt hverdagsliv (karriere, børn, mv.), behov for og ønske om fleksibilitet, individualisering/nye fællesskaber, etc.

Tendenser i tennissporten

1. Medlemstilbagegang over en lang periode

- Knap 120.000 medlemmer i 1990
- Stagnation omkring 60.000 medlemmer de seneste fem år

2. Ingen tegn på en ”Wozniacki-effekt”

3. Frafald skyldes IKKE: Golf, international medlemstilbagegang, eller en egentlig ”ketchersportskrise”

4. Frafaldet skyldes snarere: Manglende stillingtagen til og reaktion på ændringerne i danskernes hverdagsliv og idrætsvaner

=> Behov for nytænkning og udvikling inden for rammerne af den organiserede tennissport i Danmark

Lærdom fra ”Tennis i Danmark”

- En undersøgelse af nuværende og frafaldne medlemmer (i alt ca. 2.500) i tennisklubber under Dansk Tennis Forbund foretaget i 2010 tegner følgende billede af deltagelsen i tennis (tre udvalgte pointer):
 1. **Under halvdelen af tennisspillerne modtager træning** (og mange klubber har kun fast træning for klubbens elite)
 2. **Godt 2/3 af medlemmerne er rene motionister** som hverken deltager i holdkampe eller turneringer/stævner
 3. **Der er i mange klubber et begrænset socialt ’liv’**
 - 1/3 af medlemmerne er aktive i det sociale liv, 2/3 er det ikke
 - Et flertal af tennisspillerne kører direkte hjem efter træning

De fire tennistyper

- Der er meget store forskelle på tennisspillere. Undersøgelsen finder i hvert fald **fire typer af tennisspillere**:
 1. Konkurrencetennisspilleren (24 pct.)
 2. Klubtennis spilleren (33 pct.)
 3. Træningsmotionisten (19 pct.)
 4. Købetennis spilleren (24 pct.)

(Dækker cirka 7 ud af 10 spillere i undersøgelsen. Spillerne uden for kategorierne er ofte mindre aktive end gennemsnittet og ligner i profil mest 'købetennis spillerne'.)

De fire tennistyper

Kernemedlemmer!

1. Konkurrencetennisspilleren

- Deltager i holdkampe, turneringer og/eller stævner
- Motiveres af det sportslige konkurrenceelement

2. Klubtennisspilleren

- Deltager aktivt i klublivet –både spillemæssigt og socialt samt evt. i frivilligt arbejde
- Vægter det sociale sammenhold og livet omkring banerne meget højt

De fire tennistyper

3. Træningsmotionisten

- Modtager træning og har fokus på at udvikle deres teknik/spil. Mange midaldrende kvinder
- Konkurrence nej tak: Spiller ikke turneringer

4. Købetennisspilleren

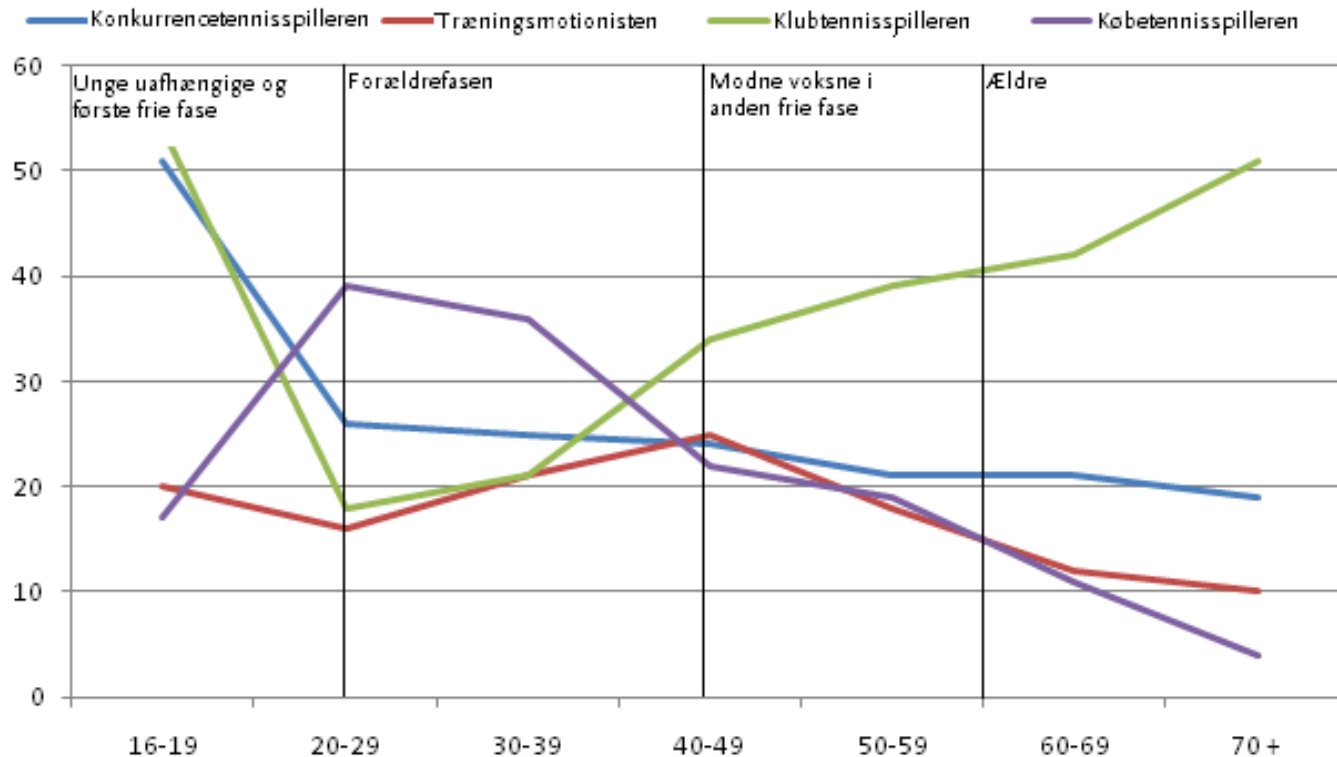
- Spiller typisk med én fast makker og ønsker at kunne få en bane at spille på, når de har tid og lyst. Mange yngre mænd.
- Foreningsliv nej tak: Deltager ikke i klubbens sociale liv og tennisarrangementer

Frafaldsrisiko!

Tennistyper og livsfaser

Der er en klar sammenhæng mellem de fire tennistyper og den såkaldte livsfaseteori

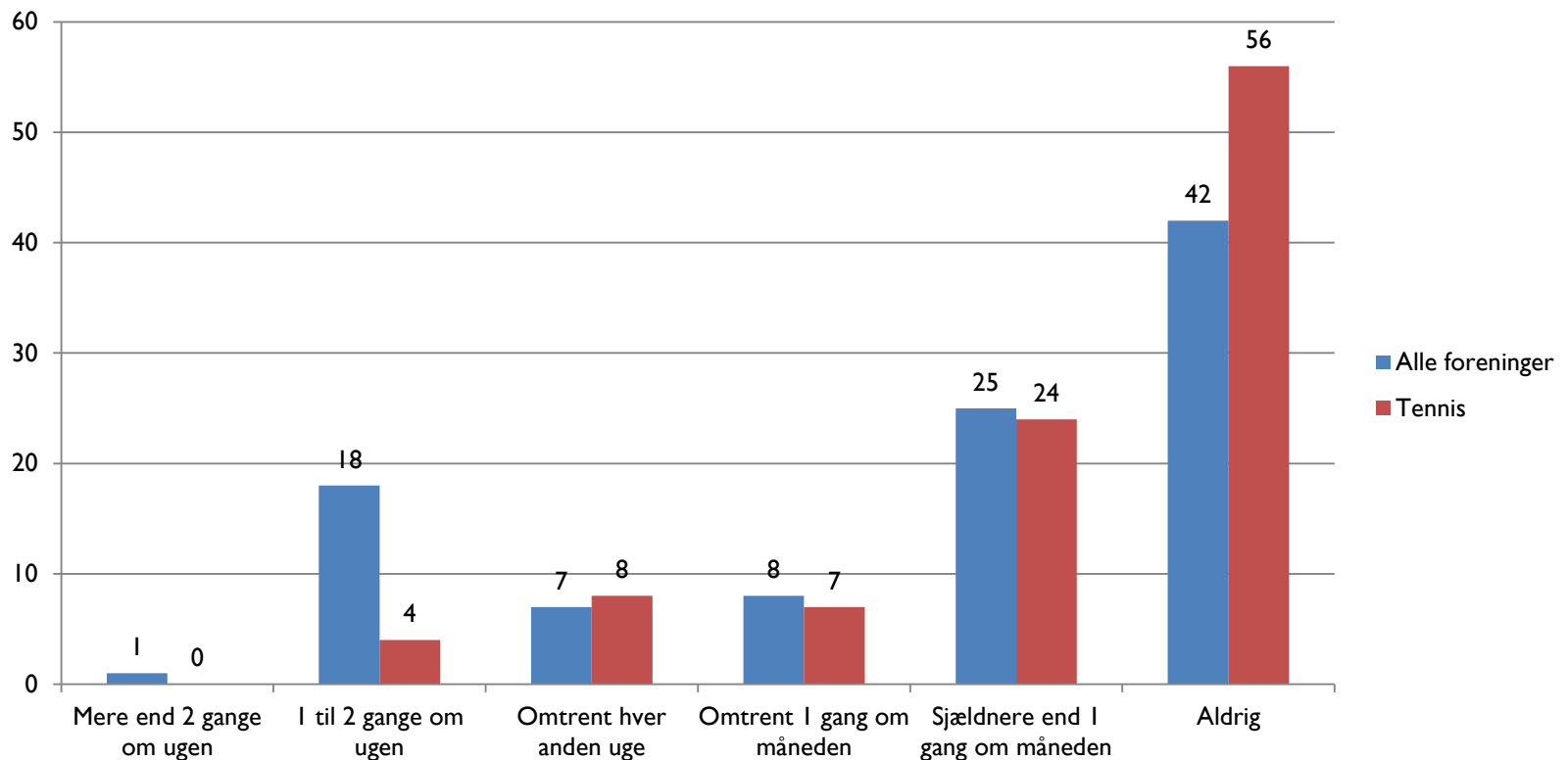

Forandringer i foreningsorganiseret idræt

- **Spørgeskemaundersøgelse i 30 foreninger** inden for cykling, fodbold, håndbold, gymnastik og tennis. **Gennemført foråret 2012.**
- **Undersøgelsens nøgletal:**
 - **Samlet set:**
 - 2.023 svar (49 pct.)
 - 30 foreninger
 - **Tennis:**
 - 319 svar (44 pct.)
 - 5 foreninger
- **Mange ligheder med ”Tennis i Danmark”**

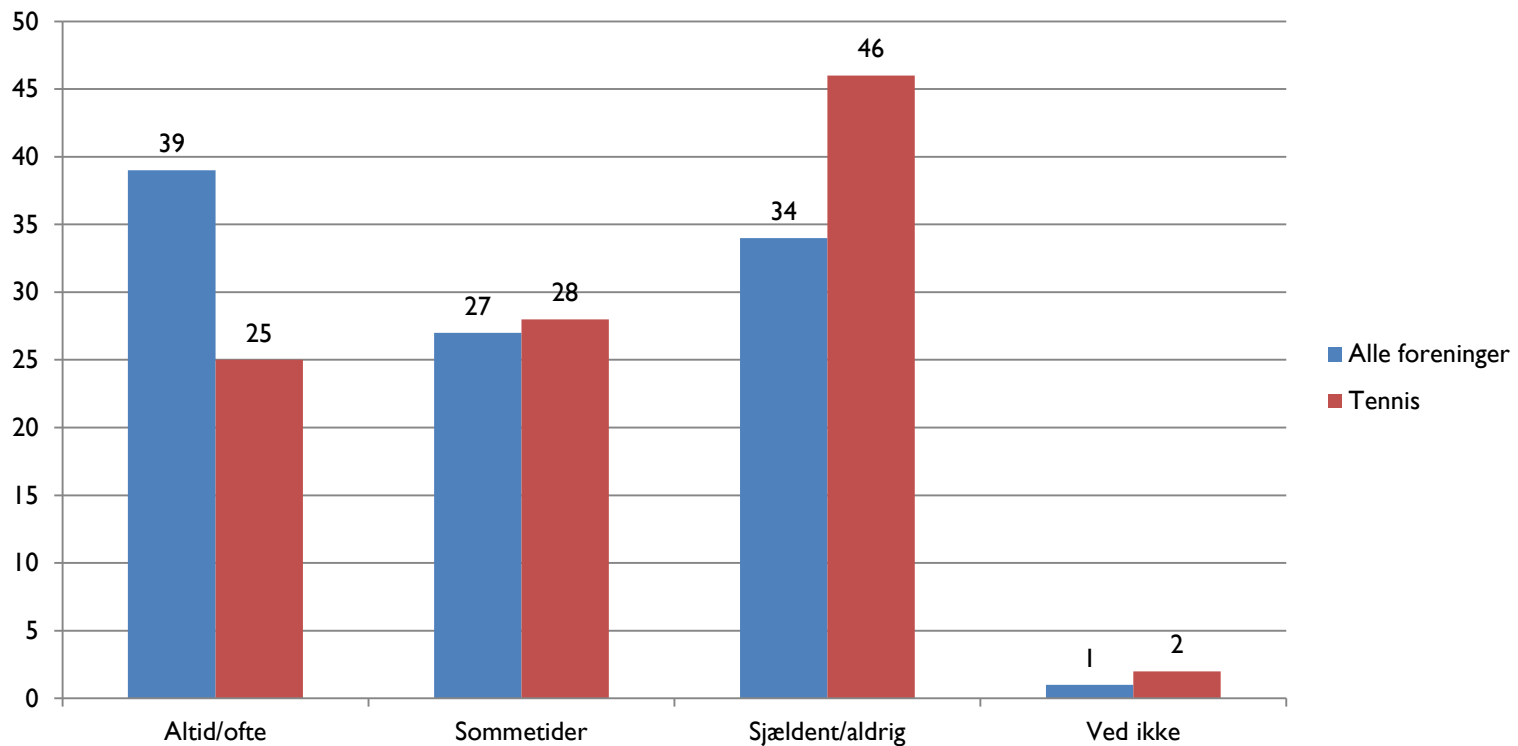
I. Tennis er en udpræget motionsidræt

- Spørgsmål: "Hvor ofte deltager du i konkurrencer/opvisninger?"

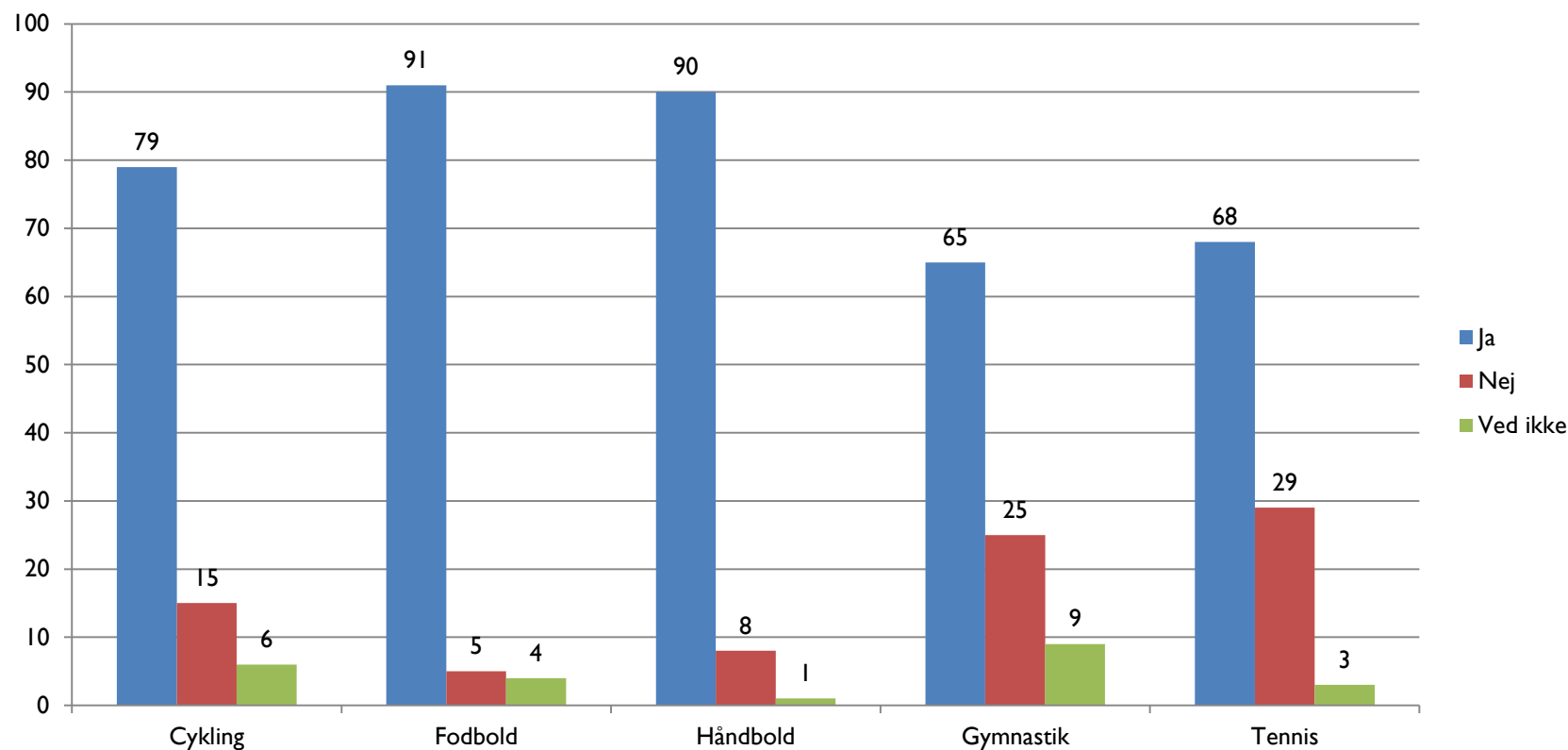
2. Begrænset socialt 'liv'

- Udsagn: "Jeg deltager i foreningens sociale arrangementer"

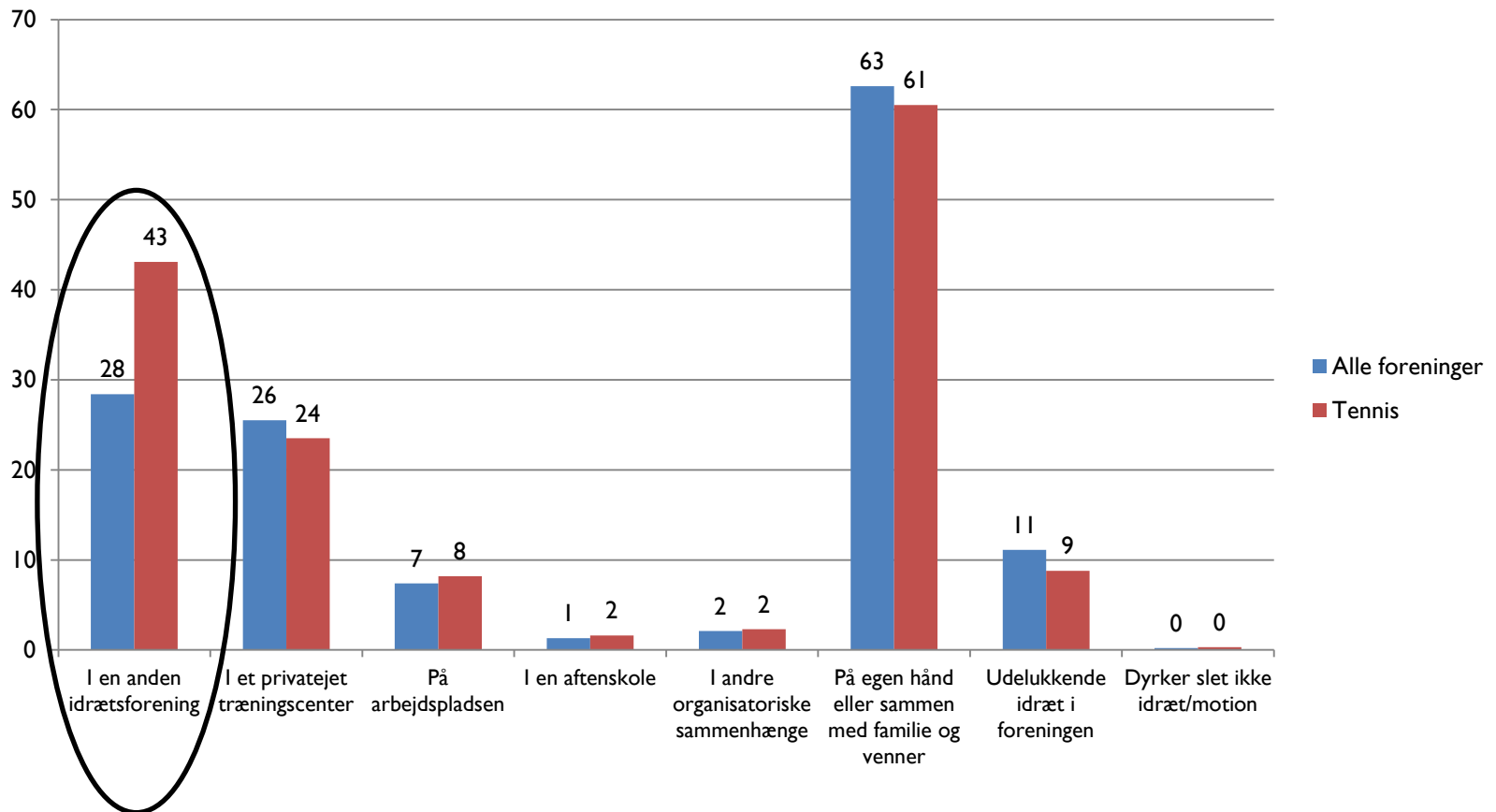
2. Begrænset socialt 'liv'

- Udsagn: "Jeg har fået nye venner gennem min deltagelse i foreningen"

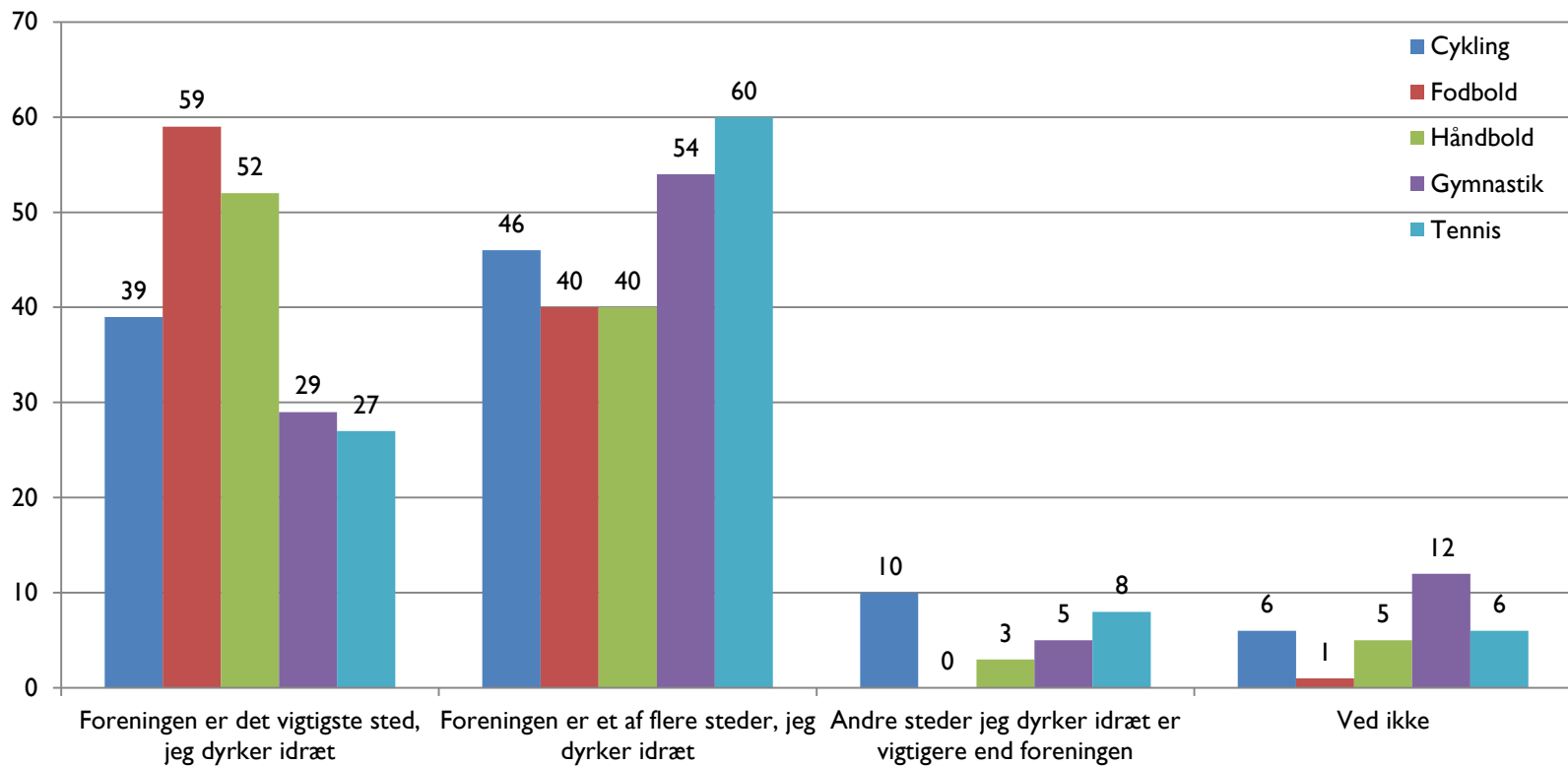
3. Tennis er et supplement

- Spørgsmål: ”Hvilke andre steder end foreningen dyrker du idræt/motion?”

3. Tennis er et supplement

- Spørgsmål: "Hvilket udsagn beskriver bedst dit forhold til foreningen?"

Hvor er ”de ømme punkter”?

- **Den organiserede tennissport er god til at tage sig af ”kernemedlemmerne”, dvs. konkurrence- og klubtennisspillere...**
- **...men mindre gode til at håndtere øvrige medlemsgrupper, eksemplificeret ved træningsmotionister og købetennisspillere, som udgør en stor del af medlemsskaren!**
- **Og hvad med dem, der ikke dyrker tennis i dag?**

”Sørg for at nybegyndere føler sig velkomne. Påtal ‘gamle medlemmers’ nedrakning af nybegynderes anstrengelser, så kunne det være vi blev ved med at spille!”

Citat: En frafalden tennisspiller

Grund til optimisme

- **Tennis har alle muligheder for at klare sig godt i et ”senmoderne samfund”!**
- **Tennis tilbyder, når den er lagt i rette rammer:**
 - En høj grad af **fleksibilitet** (kun ketcher og makker nødvendig)
 - Oplagte mulighed for træning i **selvvalgte fællesskaber**
 - Kan være en **effektiv træningsform** (fitness, sundhed...)
 - Hele **familien kan være med**
- **=> Tennis har alle forudsætninger for at være en relevant sport/idræt/motionsform – nu og i fremtiden – hvis I altså vil være det!**

Handling fra forbundets side?

Hovedanbefaling: Målgruppetænkning, målsætning og udviklingsarbejde

Det er helt afgørende, at forbundet går foran og handler på baggrund af denne rapports konklusioner, såfremt tennis skal være en sport, der appellerer til alle segmenter af spillere uanset livssituation. Konkret foreslås derfor en strategi med tre trin:

1. *Målgruppetænkning:* Tennissportens aktører (forbund, unioner og klubber) skal først og fremmest gøre sig klart, hvem der spiller tennis, og hvad de efterspørger. Der skal være målrettede tilbud til alle segmenter af tennisspillere, og her kan de fire opstillede tennistyper fungere som inspiration.
2. *Målsætning:* Forbundet bør formulere klare og konkrete målsætninger for, hvordan man får kommunikeret den viden om målgrupper, som denne rapport bidrager med, ud til klubberne. I forlængelse heraf bør forbundet formulere en decideret handlingsplan for, hvordan disse målsætninger udmøntes i få konkrete satsningsområder, der klart og entydigt kommunikeres ud til unioner og klubber, således at der ikke er tvivl om ansvarsfordelingen mellem de forskellige aktører.
3. *Udviklingsarbejde:* Endelig bør der på forbundets initiativ iværksættes et udviklingsarbejde i dansk tennis med det formål at udarbejde aktiviteter til alle målgrupper af tennisspillere. Konkret kunne man fra forbundets side iværksætte en systematisk erfaringsudveksling på tværs af forbund, unioner og klubber for på den måde at finde frem til, hvilke aktiviteter der synes at fungere særligt godt over for bestemte målgrupper. I forlængelse heraf kunne nogle få aktiviteter iværksættes som pilotprojekter i udvalgte klubber, således at man opnår en konkret viden om, hvilke former for aktiviteter der fungerer i forskellige typer af klubber.

Dette er et forslag til en overordnet strategi for det videre udviklingsarbejde i dansk tennis. Strategien involverer alle tennissportens aktører (forbund, klubber og unioner), men stiller særligt krav til forbundet om at gå foran og vise vejen for unioner og klubber.

Udvikling i forening

- **I står i det samme dilemma som en lang række andre foreningsorganiserede idrætsgrene:**

Hvordan udvikler vi vores foreninger, så de "passer" til flere idrætsudøvere/motionister, **samtidig med** at vi bliver mere relevante for de medlemmer, vi allerede har (uanset hvilken tennistype, de er)?

Og hvordan gør vi det inden for en rammerne af frivillige foreninger?

Udvikling i forening

- **Grundvilkår:**
 - **Lyst** til udvikling
 - **Optimisme** i forhold til tennissportens fremtid (men glem tidligere tiders medlemstal)
 - **Tro**
 - På egne evner til at skabe udvikling
 - På nuværende og potentielle medlemmers villighed til at bidrage
 - **Foreninger med 'liv' og bevægelse!**

Udvikling i forening

- I tennissportens tilfælde mener jeg at vejen til bedre integration af nuværende medlemmer **og** større appel til nye medlemsgrupper stiller mange af de samme krav til foreningerne. Først og fremmest:
 1. Træning skal være for alle aldre og niveauer af tennisspillere
 2. Træning for motionister skal have højere prioritet end etablerede medlemmers ret til baner i "prime time"
 3. Nye medlemmer (nybegyndere eller ej) skal "tages i hånden" fra starten, så de får mulighed for at lære spillet og andre medlemmer (potentielle trænings-/spillepartnere) at kende

Nogle konkrete forslag

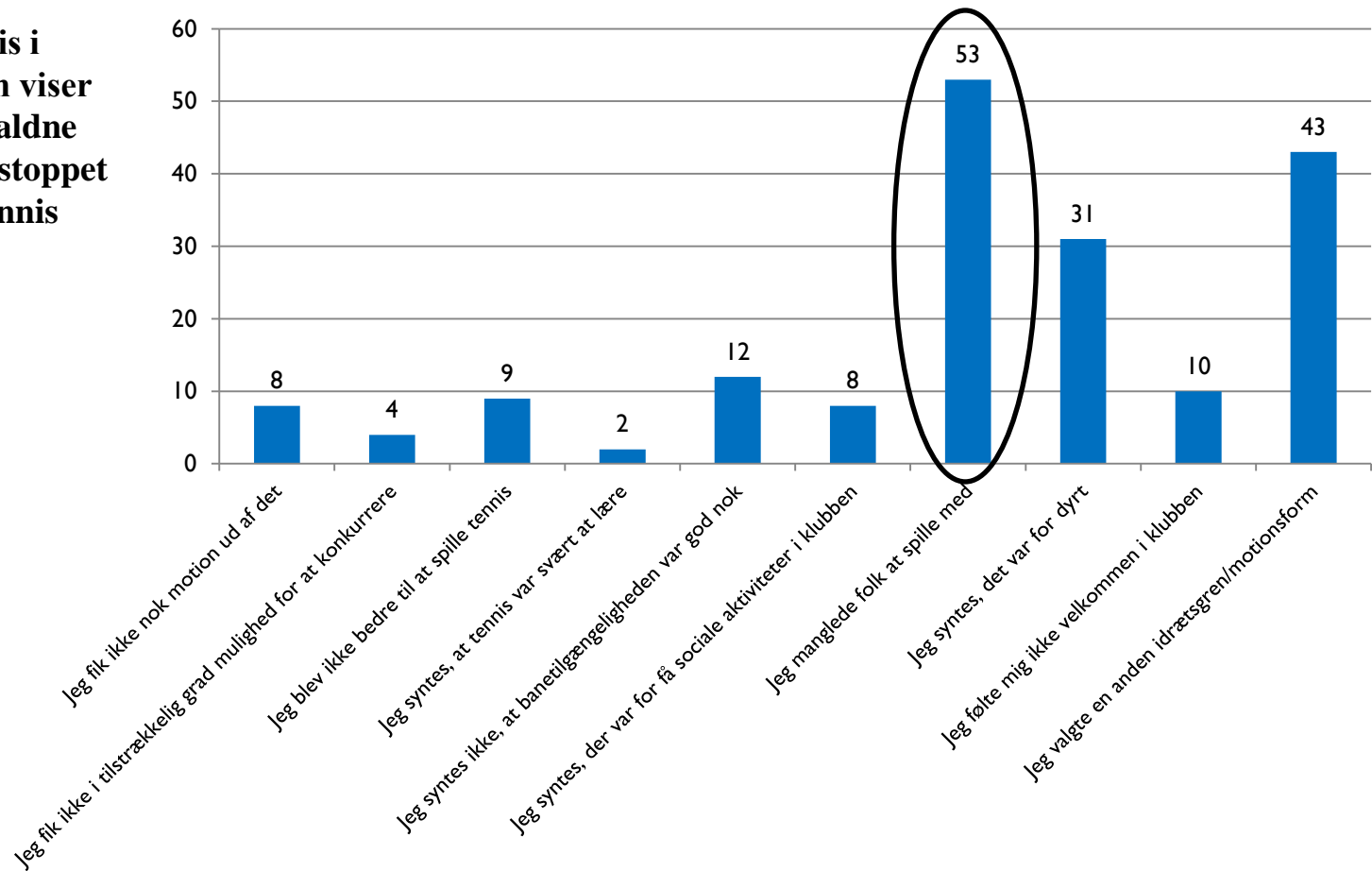
- **Sæt særlig fokus på træningsmotionister og købetennisspillere**
- De har brug for: *Familierelaterede, effektive og fleksible tilbud*

Nogle eksempler på konkrete ideer fra klubfolk/-spillere:

- 1) **Fitnessinspirerede tennisaktiviteter** (eks. Cardio Tennis) – fokus på effektiv træning og fleksibilitet
- 2) **Familietennis** – i højere grad give børn og forældre mulighed for at spille samtidig sammen eller hver for sig.
- 3) **Introduktionsforløb for nybegyndere** – sørge for at nye integreres i klublivet fra starten (og at der følges op!)

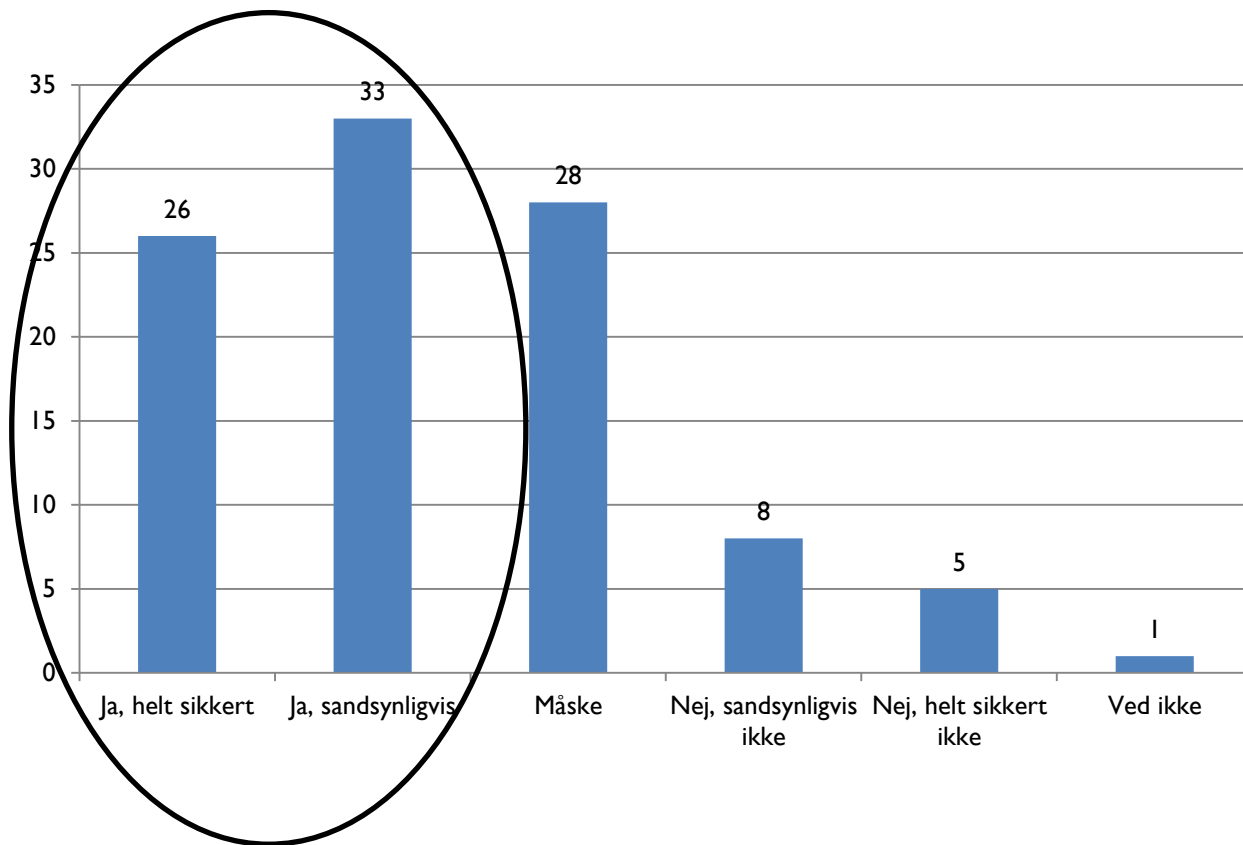
Og husk så... Årsager til frafald

Data fra "Tennis i Danmark", som viser hvorfor de frafaldne medlemmer er stoppet med at spille tennis

Men samtidig også at...

Data fra "Tennis i Danmark", som viser hvordan frafaldne medlemmer fordeler sig på spørgsmålet: "Kunne du forestille dig, at du på et tidspunkt vil melde dig ind i en tennisklub igen?"

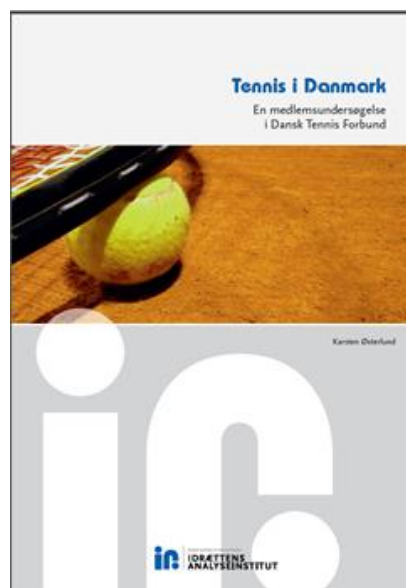

”Udgangsbøn”

- Intet ”quick fix” – et langt sejt (men sjovt og spændende) træk!
- **Dialog, dialog, dialog...**
- **Lokale løsninger** – jeres foreninger er vidt forskellige (tal fra DIF-us):
 - Fra 5 til 2.702 medlemmer
 - Fra 0 til 200 frivillige trænere/instruktører
 - Fra 0 til 52 lønnede trænere/instruktører
 - Fra 1 til 40 frivillige ledere
 - Fra 0 til 18 lønnede ledere
- **Respekt for forskellighed og udvikling i forskellige tempi...**

Spørgsmål, kommentarer, etc.?

- For yderligere info:
- Download fra www.idan.dk

- ”Forandringer i foreningsorganiseret idræt”
- Endnu ikke publiceret – følg med på www.sdu.dk/cisc
- Kontakt: kosterlund@health.sdu.dk; tlf. 21 35 62 94.